

tanunk, mint az *egy* túlságba vitt használatát. A tollforgatónak jó tudni, hogy a magyarban van határozatlan névelő és így annak használata bizonyos esetekben jogos, sőt elengedhetetlen is. Ha okatlanul kerüljük az *egy* alkalmazását, beszédünk nemcsak lompos és pongyola, de gyakran félre is érthetik a mondottakat. Az óvatosság, mint minden nyelvi és stilisztikai kérdésben, úgy itt sem árt, az indokolatlan félelemből eredő túlzás azonban magyartalanná és homályossá teheti beszédünket és stílusunkat. Valóban: az *egy* sok is lehet, de gyakran kevés is.

Szta.

A nyelvművelés hírei.

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottságának 1938. évi január 26-án tartott ülésén a Bizottság elnöke, *dr. Pintér Jenő* a nyelvművelő munka eredményes haladásáról számolt be. A nevelésügyi folyóiratok szerkesztőivel folytatott tanácskozás során a szerkesztők készséggel megígérték: azzal is támogatják e munkát, hogy munkatársaiktól feltétlenül megkívánják a helyes magyarságot. Nemcsak a nevelésügyi folyóiratok, de a szakfolyóiratok is egymás után teszik szóvá a nyelvvédelem ügyét. Az ipariskolák is buzgón készítik műhelyszótáraikat. A molnárok, pékek, cukrászok, kávéosok, vendéglősök, szállodások, óráosok, fényképészek, fogászok, műszerészek, villanyiparosok, gépészek, szerelők, bádigosok, lakatosok, kovácsok, nyomdászok, építők, szűesök, kalaposok, szabók, takácsok, cipészek, nyergesek, asztalosok, ácsok, borbélyok szakszótárai sorra elkészülnek. A gyárak, az ipartestületek és a szaklapok készséggel támogatják az ipariskolák tanárainak buzgó munkáját. Hasonló igyekezettel folyik az egyes kereskedelmi ágak szakszótárainak összeállítása is. A Bizottság folyóirata, a *Magyarosan* iránt is folytonosan fokozódik az érdeklődés. Az előfizetők gyarapodását főként az egyes iskolák diákságának csoportos jelentkezése okozza. Ez annak biztató jele, hogy a fiatalabb nemzedék nagyobb hajlandóságot mutat a nyelvhelyességi kérdések iránt. De ez egyszersmind reménységet kelt e mozgalom jövőjét illetőleg is. Budapest-székesfőváros egyik közgyűlésén két tanácsstag (*Dorgó Orbán* és *Gáldy Béla*) szóvá tette a magyar nyelvtisztítás ügyét. Az egyik felszólaló szerint »Budapesten valószínűleg tájszólás kezd kialakulni: lehetetlen, ízetlen, magyartalan, lelkünk-től teljesen idegen zsargon« (*Magyarosan* VII., 33. kk.).

A *Magyarosan* című folyóirat a múlt októberben a fővárosi és vidéki tanulóifjúság számára pályázatot hirdetett annak a kérdésnek megvilágítására, hogy mit tehet a diák az anyanyelv védelme érdekében. A pályázat nem remélt eredménnyel járt: 422 pályamű érkezett be az ország minden részéből. Hetek munkájába került, míg a *dr. Pintér Jenő* vezetésével működő hármas bizottság (*dr. Dengl János* és *dr. Putnoki Imre*) kiválasztotta a jutalomra és dícséretre érdemes kéziratokat. A bizottság jelentésében úgy találta, hogy a pályázat nemcsak mennyiségében, de minőségében is meglepően sikerült. A pályamunkák szerzői tudnak magyarul, kerülik a magyartalan kifejezéseket, óvakodnak az idegen szavaktól. Több pályamunka bőséges egyéni adatgyűjtésről is tanuskodik. Nagyon sok pályázó panaszkodik, hogy milyen árván haladt elő a magyar nyelvművelő mozgalom. A nyelvújítóknak gúnyban és lekicsinylésben van részük. Valahol az öntudatban, a gondolkodásban van nálunk a hiba. A németek körében mély a nemzeti öntudat, nem tűr megalkuvást a nyelvújító elv, ott nem

nevetik ki a lelkes munkát. Nagyon érdekesek azok a gondolatok, amelyeket a pályázók a diákok között végzendő nyelvművelő munka módszerére nézve vetettek papírra. A sokszorosított diáklapban közlendő nyelvművelő cikkektől a birságotól sok mindenféle eljárásmodot látnak célravezetőnek. Jellemző, hogy a pályázat nyertese vidéki diák, *Király István*, a sárospataki református kollégium VII. osztályú tanulója. Örömmel olvassuk a fiatal pályázó dolgozatáról írt bíráló véleményt: »A szerző mindvégig ura tárgyának. A nyelvhelyességi irodalomban biztos és nagy területre kiterjedő jártassága van: minden fontosabb állítását egész sereg szakirodalmi hivatkozással erősíti meg vagy abból vonja le... Feltűnő stílusának kiforrottsága. Nyelve színes és változatos.« A többi jutalmat nyert pályázó egy sopronin és egy nagykállói kivül a budapesti középiskolákból került ki (kilenc egyéni és egy 10 tanuló készítette pályázat). Dícséretben részesítettek ezenkívül még 37 pályázót. A tétel nyertesét meg a negyvenkilenc jutalmazott, illetőleg megdicsért pályázót a Magyar Tudományos Akadémia adományából a Magyarosan egy-egy teljes sorozatával jutalmazták és minden résztvevőnek emléklapot is adtak. Mindenik jutalmazott pályázó kisebb pénzjutalmat, a pályadíj nyertese pedig 100 pengő jutalmat kapott (I. h. 5. kk).

A Bethlen-kollégium tanítóképző intézete az 1937–38. iskolai évben bevezette a rendszeres nyelvművelő órákat. Ezeket a magyar nyelv tanárai a nyelvművelés alapelveit ismertetik. Követendő példa.

Nyelvművelő rovatunk állandó munkatársa, *Brüll Emánuel* egyik középiskolások számára készült diáknaptárban (»Amicus« diák-naptár az 1937–38. iskolai évre. Lepage-kiadás. Kv.) »Nyelvtisztaság és nyelvhelyesség« címen kis nyelvművelő cikkeket írt. A cikk az idegen szavak veszedelméről, az idegen kereszt- és a külföldi városnevek magyaros írásáról, a nyelvújítás szavairól és az igekötők használata terén tapasztalható nagy zűrzavarról és pongyolaságról szól. Mindenesetre örvendhetünk, hogy a nyelvművelés egyes eredményei így elhatnak kisebbségi diákságunkhoz is, hisz ez igazán rá van szorulva az ilyenféle szellemi táplálékra. Ugyanettől a szerzőtől némi módosítással egyik természetjáró folyóiratunk, az *Erdély* is közzétette azt a cikket, amely folyóiratunk mult évi (XLII.) folyamában »A sport magyar nyelve« címen már megjelent. »A természetjárás magyar nyelve« címen megírt cikkeske a természetjárók körében használt műkifejezések magyar megfelelőit sorolja fel és azoknak használatát ajánlja. Az *Erdély* különben következetesen csak *természetjáró*-t ír a régebbi »túrista« helyett.